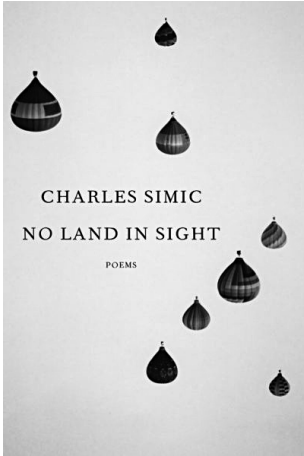

Џејсон Тендон

ЧАРЛС СИМИЋ, НИГДЕ КОПНА НА ВИДИКУ

Чарлс Симић не само да је један од најслављенијих и најнаграђиванијих песника последњих педесет година, него је, у својим осамдесетим, и даље један од најплоднијих, будући да је од 2015. објавио четири књиге. Љубитељи Симићеве поезије којима су се посебно допала његова скорашња дела као што су *Приђи ближе и слушај* (*Come Closer and Listen*, 2019) и *Записано у мраку* (*Scribbled in the Dark*, 2017) многа обележја његовог рецентнијег стила пронаћи ће и у најновијој збирци *Нигде којна на видуку*¹ (*No Land in Sight*, 2022). Песме у њој су кратке, често имају мање од десет стихова и преваходно су смештене у граду (претпостављеном Њујорку, где је Симић провео већину времена када не би био у Њу Хемпширу). Његов лирски субјект усамљеник је који пати

од несанице и тумара улицама у свако доба дана, или лежи у кревету и слуша ветар, знаковит звук у Симићевим делима. Он редовно испољава саосећање према бескућницима, презир према политичким вођама и зачуђеност пред масама које их слепо прате.

Поврх тога, Симићев субјект сатиризује романтичарски поглед на природу као прибежиште од коруптивног утицаја друштва. У другој песми у књизи, „Скоро невидљива“ (*All But Invisible*), он посматра „болесну муву“ и залазеће сунце „равнодушно према твојим недаћама“. Жестоки удари ветра, приказани као мучитељска, скоро садистичка сила, „Желе да те оборе с ногу / И нагерају да пузиш без крила / Неком слабо осветљеном улицом доле / С осталима којима је срећа окренула леђа“. У „Фатаморгани“ (*The Mirage*) Симић се подсмева романтичарској узвишености (коју песници ове врсте често осећају посматрајући Алпе), док иронично замишља „из воза надомак Чикага / [...] планину врха прекривеног снегом“. Његова сатира у наредној „фатаморгани“ прожима и хеленску идилу: замишља како види „зелену ливаду на којој су пасле овце“, заклоњену загађењем из „огромних челичана“.

У Симићевој визији у *Нигде којна на видуку* нарочито узнемирују одсуство људске емпатије или чак обичне пристојности. У „Сви касне“ (*Everyone is Running Late*), „Ево младе жене / [...] виче и маше рукама да дозове / возача аутобуса“, али он „нестрпљиво даје гас“. У „Музичкој кутији“ (*The Music Box*) лирски субјект запази неисправну музичку кутију у раскошно намештеној кући у граду „Која данас тек

¹ Превод наслова и стихова из ове збирке преузет је из рукописа превода Алена Бешића који ће бити објављен током 2024. године у издању Народне библиотеке „Стефан Првовенчани“ из Краљева. (Прим. Ѣрев.)

тишину свира” и пита имућне станаре да ли могу да чују „бескућницу како / Смирује уплашеног псића поред себе / Док им намешта постељу од прња / Испод мермерног степеништа с ког су ваше слуге / Некад свакодневно рибале прљаве отиске”. Ова песма је једно једино реторичко питање у десет стихова које изражава огорченост лирског субјекта безосећајном равнодушношћу станара куће. Иронично, они су остали без дела свог иметка – слуге су отишле, музичка кутија остала је непоправљена – а ипак, упркос незнатном сужавању јаза у богатству, одговор на Симићево питање гласи „не”.

Није койна на видуку конзистентно исказује очајан, дистопијски поглед на свет. Једна од последњих песама, „Дођи, пролеће” (“Come Spring”), која говори о годишњем добу по правилу повезаном с обновом и поновним рађањем, почиње стиховима: „Нека те птичица на дрвету / Не завара љупком песмом, / Грешни су се вратили из пакла”. Док је беневољентни Бог одсутан у овој књизи, Сотона се јавља у више наврата, па и у поменутој песми „Дођи, пролеће”; „Јер му у лукавости нема премца, / Као ни у бескрајној мржњи”. Шетајући по Јорк Бичу у Мејну, држави познатој као „земља годишњих одмора”, Симић замишља да „узбуркани и набусити таласи / Не би имали ништа против / Да удаве пар несрећних љубавника”.

Уколико на мизерију представљену у овој књизи одговора има, песма „У локдауну” (“In the Lockdown”) нуди нам један изненађујући: религију. Свој живот у карантину лирски субјект пореди са животом хришћанског испосника, особе која се повлачи из световног живота како би у простору налик ћелији живела у молитви и аскетизму. Субјект тврди како су ови људи „Срећни у неком скривеном кутку / Где су пронашли трајни мир / Повинујући се гласу у глави / Који им је говорио да само тихо седе”. Намигујући источњачкој духовности, лирски субјект закључује „Како би их тишина научила / Свему што треба да знају”.

У последњој песми у књизи, „Ветар је утихнуо”, субјект ипак наставља бесциљно да лута. Лишена подстрека или јасног исходишта, кратка, двокуплетска песма исказ је тихе резигнације:

*Чамчићу мој,
чувај се.*

*Није
Койна на видуку.*

Тон песме и њено место у књизи такође сугеришу да се субјект приближава смрти. Чамчић, ако га схватимо као метафору тела, остаће на земљи да лута док душа антиципира непознато, за које се само можемо надати како ће бити боље од места осликаног у збирци *Није койна на видуку*.

(С енглеској превео Душан Вејновић)